

ZAKON O RUDARSTVU

- rezime -

"Službeni glasnik RS", br. 44/95 i 34/2006

Zakonom o rudarstvu uređuju se uslovi i način eksploatacije mineralnih sirovina u zemlji i na njenoj površini, na rečnom ili jezerskom dnu ili ispod njega, kao i izgradnja, korišćenje i održavanje rudarskih objekata. Odredbe ovog zakona ne odnose se na eksploataciju peska, šljunka i kamena iz korita vodotoka, sprudova, napuštenih korita i sa područja ugroženog erozijom, koji ne sadrže primese drugih korisnih mineralnih sirovina.

MINERALNE SIROVINE. Mineralne sirovine, u smislu ovog zakona, smatraju se sve neorganske i organske sirovine u čvrstom, tečnom i gasovitom stanju koje se nalaze u ležištu, u nanosima, kao i tehnogene mineralne sirovine nastale procesom eksploatacije.

Mineralne sirovine, kao prirodno dobro u državnoj svojini, mogu se koristiti pod uslovima i na način utvrđen ovim zakonom i uz plaćanje propisane naknade.

Mineralnim sirovinama, u smislu ovog zakona, smatraju se: 1) sve vrste uglja i uljnih škriljaca; 2) ugljovodonici u tečnom i gasovitom stanju (nafta i gas) i ostali prirodni gasovi; 3) radioaktivne mineralne sirovine; 4) metalne mineralne sirovine i njihova upotrebljiva jedinjenja; 5) tehnogene mineralne sirovine koje su rezultat eksploatacije i prerade mineralnih sirovina; 6) nemetalne mineralne sirovine i sirovine za dobijanje građevinskog materijala; 7) sve vrste soli i sonih voda; 8) podzemne vode iz kojih se dobijaju korisne mineralne sirovine i geotermalna energija, kao i podzemne vode vezane za rudarsku tehnologiju i gasovi koji se sa njima javljaju (u daljem tekstu: podzemne vode).

Eksploatacijom mineralnih sirovina, u smislu ovog zakona, smatra se izvođenje radova na otvaranju, pripremi i otkopavanju ležišta kao i transport mineralnih sirovina i izvođenje drugih rudarskih radova u zemlji i na njenoj površini.

RUDARSKI OBJEKTI. Rudarskim objektima, postrojenjima i uređajima, u smislu ovog zakona, smatraju se: 1) objekti i postrojenja u sastavu rudnika koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploataciju i pripremu mineralnih sirovina i odlaganje jalovine, šljake, pepela i mineralnih sirovina na deponijama za homogenizaciju; 2) mašine i uređaji namenjeni svim fazama tehnoloških procesa podzemne i površinske eksploatacije mineralnih sirovina i pripremi mineralnih sirovina; 3) objekti, postrojenja i uređaji za zaštitu rudnika od podzemnih i površinskih voda; 4) objekti, postrojenja i uređaji na naftnim i gasnim poljima koji su neposredno vezani za tehnološki proces istraživanja, eksploataciju i transport nafte, gasa i podzemnih voda na eksploatacionom polju; 5) objekti za podzemno skladištenje prirodnog gasa i sirove nafte, kao i drugih materija na eksploatacionom polju; 6) objekti, postrojenja i uređaji koji čine celinu sa električnom mrežom rudnika; 7) glavni i pomoćni magacini eksploziva i eksplozivnih sredstava na eksploatacionom polju; 8) objekti, postrojenja i uređaji za eksploataciju podzemnih voda ili drugih mineralnih sirovina cevnom sistemom i bušotinama; 9) objekti i postrojenja koji služe za separaciju peska, šljunka i kamena.

AGENCIJA ZA RUDARSTVO. Obrazuje se Agencija za rudarstvo, kao posebna organizacija za obavljanje stručnih poslova vezanih za ostvarivanje ciljeva utvrđenih strategijom upravljanja mineralnim sirovinama Republike Srbije. Agencija ima svojstvo pravnog lica.

Agencija obavlja poslove koji se odnose na strategiju razvoja i korišćenja mineralnih sirovina, praćenje trenda proizvodnje i berzanskih cena sirovina, pružanje konsultantskih usluga u oblasti rudarstva, pripremanje koncesione dokumentacije, izdavanje licenci itd.

EKSPLOATACIJA MINERALNIH SIROVINA. Eksploataciju mineralnih sirovina može da obavlja privredno društvo, preduzeće odnosno drugo pravno lice (u daljem tekstu: preduzeće) koje je registrovano za obavljanje te delatnosti i koje ima licencu za izvođenje rudarskih radova i za vršenje stručnog nadzora nad rudarskim radovima.

Preduzeće može za sopstvene potrebe na zemljištu čiji je vlasnik odnosno korisnik da vrši eksploataciju lomljenog kamena do 3000 m³, ukrasnog kamena do 150 m³, peska i šljunka do 1500 m³ i opekarske gline do 1000 m³, po prethodno pribavljenom odobrenju koje izdaje ministarstvo nadležno za rudarstvo.

Uz zahtev za izdavanje odobrenja za eksploataciju dostavlja se: 1) dokaz o svojini ili pravu korišćenja zemljišta; 2) uprošćeni rudarski projekat; 3) ugovor sa ovlašćenim izvođačem rudarskih radova; 4) akt opštinskog organa nadležnog za poslove uređenja prostora i

zemljišta u kome je navedena namena i količina mineralne sirovine; 5) mišljenje organa lokalne samouprave nadležnog za poslove zaštite životne sredine.

Fizičko lice može da obavlja eksploataciju lomljenog kamena do 300 m³, ukrasnog kamena do 30 m³, peska i šljunka do 100 m³ i opekarske gline do 80 m³, na sopstvenom zemljištu na osnovu prijave koju podnosi opštinskom organu nadležnom za poslove uređenja prostora i zemljišta i Ministarstvu, najkasnije osam dana pre početka izvođenja radova.

Za korišćenje mineralnih sirovina u navedenim količinama člana ne plaća se naknada.

ODOBRENJE ZA EKSPLOATACIJU. Eksploatacija mineralnih sirovina vrši se na osnovu odobrenja za eksploataciju nadležnog ministarstva za rudarstvo, u roku određenom odobrenjem i po dinamici i u količinama predviđenim rudarskim projektom i ostalom tehničkom dokumentacijom izrađenom u skladu sa zakonom.

Preduzeće kome je izdato odobrenje za eksploataciju i Ministarstvo zaključuju ugovor kojim se bliže određuju prava i obaveze vezane za proces eksploatacije mineralne sirovine a naročito: visina, rokovi, način i uslovi plaćanja naknade za korišćenje mineralnih sirovina, prava i obaveze u pogledu preduzimanja mera na obezbeđivanju opšte sigurnosti, zaštite okoline i drugih mera pri eksploataciji određene vrste mineralne sirovine.

Odobrenje za ispiranje plemenitih metala i drugih minerala iz rečnih nanosa koje vrše fizička lica, izdaje Ministarstvo. U zahtevu za izdavanje odobrenja iz stava 1. ovog člana, navodi se reka ili potok sa pritokama čiji se nanosi žele ispirati, kao i približna količina metala koja se može godišnje isprati.

EKSPLOATACIONO POLJE. Eksploatacija mineralnih sirovina vrši se na eksploatacionom polju. Eksploataciono polje obuhvata prostor u kome se nalaze rezerve mineralnih sirovina, kao i prostor predviđen za jalovišta i za izgradnju objekata prerade, održavanja, vodozadržavanja i drugih objekata, a ograničeno je odgovarajućim linijama na površini ili prirodnim granicama i prostire se neograničeno u dubinu zemlje.

Izgradnja zgrada, javnih puteva, železničkih pruga, kanala i drugih saobraćajnica, kao i električnih vodova visokog napona sa određenim zaštitnim stubovima na eksploatacionom polju, može se odobriti po prethodno pribavljenoj saglasnosti Ministarstva.

Preduzeće koje vrši eksploataciju ima pravo na naknadu stvarne štete prouzrokovane izgradnjom objekata.

IZVOĐENJE RUDARSKIH RADOVA. Rudarski radovi izvode se u skladu sa tehničkom dokumentacijom za izvođenje rudarskih radova.

Na osnovu podataka o utvrđenim količinama i kvalitetu mineralnih sirovina i uslova eksploatacije, preduzeće je dužno da izradi dugoročni program eksploatacije ležišta za period od najmanje deset godina i godišnje operativne planove izvođenja rudarskih radova.

RUDARSKI PROJEKTI. Rudarski projekti jesu: glavni rudarski projekat, dopunski rudarski projekat i uprošćeni rudarski projekat.

Rudarske projekte može izrađivati preduzeće koje ima licencu za projektovanje rudarskih projekata, a tehničku kontrolu može vršiti preduzeće koje ima licencu za vršenje tehničke kontrole rudarskih projekata i objekata.

Rudarske projekte kao i njihove sastavne delove moraju potpisati i lica koja su kao odgovorni projektanti rukovodili njihovom izradom.

LICENCE. Licence koje se izdaju u skladu sa ovim zakonom su: 1) licenca za izvođenje rudarskih radova i za vršenje stručnog nadzora nad rudarskim radovima; 2) licenca za projektovanje rudarskih projekata; 3) licenca za vršenje tehničke kontrole rudarskih projekata i objekata.

Licence mogu da dobiju preduzeća koja imaju zaposlene sa odgovarajućom stručnom spremom, radnim iskustvom, ovlašćenjem za projektovanje i ovlašćenjem za obavljanje stručnih poslova utvrđenih ovim zakonom

ODOBRENJE ZA IZVOĐENJE RUDARSKIH RADOVA. Izvođenju rudarskih radova po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se pristupiti kada se pribavi odobrenje za izvođenje rudarskih radova koje izdaje Ministarstvo.

RUDARSKA UPOTREBNA DOZVOLA. Rudarski objekat izgrađen po glavnom i dopunskom rudarskom projektu može se koristiti kada se pribavi odobrenje za upotrebu rudarskog objekta Upotrebnu dozvolu, na zahtev investitora, odnosno izvođača radova izdaje Ministarstvo u formi rešenja. Ispunjenost uslova za izdavanje upotrebne dozvole utvrđuje se tehničkim pregledom objekata.

KATASTAR EKSPLOATACIONIH POLJA. Katastar eksploatacionih polja vodi Ministarstvo. Eksploataciono polje vodi se u katastru eksploatacionih polja na ime preduzeća kome je dato odobrenje za eksploataciju na tom eksploatacionom polju. U katastar

eksploatacionih polja, knjigu isprava i evidenciju preduzeća kojima je dato odobrenje za eksploataciju, imaju pravo uvida svi zainteresovani subjekti.

RUDARSKA MERENJA I RUDARSKI PLANOVI. Preduzeće je dužno da organizuje obavljanje poslova rudarskih merenja i da na osnovu izvršenih merenja izrađuje planove, odnosno karte iz kojih se može utvrditi stanje rudarskih radova, njihov međusobni položaj i položaj rudarskih radova u odnosu na prethodno izvedene rudarske radove, na objekte i vode na površini i na životnu sredinu.

INSPEKCIJSKI NADZOR. Inspekcijски nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih za njegovo sprovođenje, vrši Ministarstvo preko republičkih rudarskih inspektora. Poslove rudarskog inspektora može obavljati lice koje ima visoku školsku spremu rudarske struke, ili elektro struke elektro-energetskog smera, odnosno mašinske struke i radno iskustvo od najmanje pet godina na poslovima eksploatacije mineralnih sirovina i položen stručni ispit.
